

[Kai Moltke.]

genudlejning kan de almennyttige selskaber derimod næppe være afskåret fra i et frit boligmarked at kræve den til markedsforholdene svarende leje.“

Se, det var formandskabets udgangspunkt for undersøgelsen af det juridisk tilladelige i at gennemføre udligningsprincippet inden for det sociale, almennyttige byggeri. Jeg ved selvfølgelig ikke, om boligministeriet havde sat nogle af sine kronjurister i gang med at undersøge, hvordan man skal omfortolke denne i og for sig gåengse vurdering. En lang periode i udvalget — jeg garanterer ikke for mit fravær — drøftede man da også hovedsageligt forhøjelser i det almennyttige byggeri ved lejerskifte og for sådanne lejere, der ikke tilhørte kategorierne mindre- og mindstbemidlede. Jeg kan umuligt tro, at dette spørgsmål uden videre skulle lade sig løse ved, at man siger — eller at der skulle være grund til at sige —: den eneste boligfond, der ved siden af grundejernes bliver skabt her, bortset fra rentesikringsordningen, er den, som landets dårligst stillede, de mindre- og mindstbemidlede, skal have solidarisk ansvar for, og hvorigennem de skal betale investeringerne i det fremtidige nybyggeri, mens alle andre befolkningsgrupper fritages for at yde noget bidrag til sådanne formål.

Thi de forskellige boligudgiftsniveauer findes jo ikke alene mellem lejerne, de findes jo i høj grad også blandt parcelhusejere og grundejere. Der er f. eks. store kategorier, som i sin tid opkøbte grundene til deres huse på et tidspunkt, da jordpriserne kun var en tiendedel af, hvad de er nu. Der findes også folk, som byggede og prioriterede deres huse på et tidspunkt, hvor kurstab og effektiv rente var helt andre begreber, end de er i dag. Og så vil man sige, at mindre- og mindstbemidlede ikke længere skal betale husleje efter det, der står i statutterne i deres boligforening, heller ikke efter mønsterstatutten fra boligministeriet; de skal betale efter den fulde brugsværdi, efter en vurdering, som gennemføres sammen med alt det andet!

Jeg vil i høj grad betvivle det juridisk holdbare i en sådan fremgangsmåde, at man lader en enkelt befolkningsgruppe påtage sig byrder, som de mest velhavende, som de største grupper af landets befolkning ikke får nogen andel i. Det er jo tilfældet. Der er jo ikke noget om, at der skal hidføres midler til en sådan fond gennem kapitalvindingskat. Der er heller ikke noget om, at den skal have nogen andel i de højere ejendomsskatter. Der er heller ikke tale om, at den skal have noget bidrag f. eks. gennem en effektive skatteligning, som jo også er et af de problemer, som vi står over for, ikke mindst i de sociale selskaber i dag.

Jeg tror, at det er et sørgeligt tidens tegn, når den socialdemokratiske ordfører, hr. Axel Ivan Pedersen, siger, at man har fået tilslutning fra boligselskabernes ledere til en sådan kopskat på landets mindre- og mindstbemidlede, oven i købet på et grundlag, som selv formandskabet for det økonomiske råd betegner som juridisk såre tvivlsomt. Jeg tror samtidig, det er letsindigt fra visse af de sociale boligselskabers ledere at udvise en sådan passivitet netop på et tidspunkt, hvor en effektiv ligning og lignende ting spiller så stor en rolle i debatten om lederne for de forskellige boligselskaber. Jeg tror, forståelsen for de sociale boligselskaber ville være bedre og mere overbærende, hvis man ikke koncentrerede sig om at optræde som byggeforetagende, men benyttede sin rolle fuldt ud til at sige: socialt byggeri består af to ting, det ene er at bygge, det andet er at bygge billigt, skaffe folk med jævne indtægter et fristed fra de evige manipulationer med lejen.

Når det er sagt, bliver jeg nødt til at henviser til, at dette jo ikke er noget fuldbyrdet forlig på nogen måde. Der skal jo udarbejdes 6, 7, måske 8 lovforslag, før forliget bliver sat på tryk under en sådan form, at det blot kan fremsættes som lovforslag.

Lad mig lige tage mønstervedtægterne for de sociale boligselskaber, sådan som ministeriet har formuleret dem:

„Formålet for selskabet er til udleje at